

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO
w LIX LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM MISTRZOSTWA SPORTOWEGO
im. JANUSZA KUSOCIŃSKIEGO
w WARSZAWIE

I. Forma organizacyjno-prawna

Program wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego ma umożliwić uczniom Liceum realną możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery edukacyjnej, zawodowej – poznania siebie i własnych predyspozycji zawodowych, zasad rządzących rynkiem pracy, uzyskania informacji o lokalnym rynku pracy oraz zaplanowania własnej kariery zawodowej.

Akty prawne dotyczące udzielania uczniom pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla szkół publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 639),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, 1078, 1287 i 1681),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z dnia 19 czerwca 2001 r. z póź. zmianami: Dz. U. Nr 61, poz. 624, z 2002 r. Nr 10, poz. 96, z 2003 r. Nr 146, poz. 1416, z 2004 r. Nr 66, poz. 606, z 2005 r. Nr 10, poz. 75 oraz z 2007 r. Nr 35, poz. 222) nakładające na dyrektorów i rady pedagogiczne „obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu”.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1591, z 2018 r. poz. 1647 oraz z 2019 r. poz. 323).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lutego 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2019 r. poz. 323),
- Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 maja 2004-9286/04,
- Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000 r. jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej.

Podstawowe pojęcia z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego:

- orientacja zawodowa - obejmuje wszystkie działania wychowawcze szkoły, rodziców i innych osób, grup i instytucji mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, której ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru szkoły i zawodu /Lelińska 1999/,
- doradztwo zawodowe - obejmuje świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru szkoły, zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielanie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji /Lelińska 1999/,

- informacja zawodowa - obejmuje zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji,
- poradnictwo zawodowe - obejmuje system długofalowych i wieloetapowych działań wychowawczych towarzyszących jednostce w trakcie rozwoju zawodowego. Obejmuje ono całokształt zadań związanych z udzielaniem uczniom i dorosłym pomocy w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces /Lelińska 1999/.

II. Cel i założenia Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Głównym celem WSDZ jest:

- kształtowanie aktywnych postaw uczniów pozwalających na efektywne radzenie sobie z problemami związanymi z wyborem dalszej drogi edukacyjnej i zawodowej,
- określenie swojego potencjału jako podstawy do kształtowania przyszłości,
- wyrobienie w uczniach pozytywnych postaw wobec pracy,
- kształtowanie odpowiedzialności za własny rozwój zawodowy.

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz wpływ środowiska,
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu,
- obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

III. Działania w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:

WSDZ w ramach pracy z uczniami, obejmuje:

- poznawanie siebie,
- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych w odniesieniu do poziomu kształcenia,
- poznawanie zawodów,
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym i krajowym rynku pracy,
- indywidualną pracę z uczniami, którzy mogą mieć problemy z wyborem szkoły i zawodu,
- udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej,
- pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego,
- pomoc w poszerzaniu wiedzy ogólnej i budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego,
- przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, poszukiwanie pracy,
- podjęcie roli pracownika, zmiana zawodu, adaptacja do nowych warunków,
- kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego i kontynuacji nauki w szkołach wyższych, szkołach policealnych lub innych formach.

WSDZ w ramach pracy z rodzicami, obejmuje:

- prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły,
- przedstawienie oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach,
- wsparcie rodziców uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, rodzinne, itp.,

WSDZ w ramach pracy z nauczycielami, obejmuje:

- zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa,
- określenie działań dotyczących orientacji i informacji zawodowej oraz gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w placówce,
- rozbudzenie aspiracji zawodowych uczniów.

IV. Zadania szkolnego doradcy zawodowego:

- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia,
- wskazanie osobom zainteresowanym (młodzieży, rodzicom, nauczycielom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na temat ofert/ uczelni,
- udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom,
- prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, wspierających uczniów w świadomym planowaniu kariery i podjęciu roli zawodowej,
- kierowanie w sprawach trudnych do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i urzędach pracy,
- wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie im informacji i materiałów do pracy z uczniami,
- współpraca z instytucjami wspierającymi: centra informacji i planowania kariery zawodowej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, itp.,
- organizowanie spotkań z pracodawcami, doradcami zawodowymi,
- pomoc uczniom w podejmowaniu decyzji dotyczącej wyboru szkoły, dalszego kierunku kształcenia czy zawodu, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- stała współpraca z wychowawcami w zależności od potrzeb i pomoc w prowadzeniu zajęć wychowawczych,
- współpraca z dyrektorem szkoły w zakresie promocji szkoły w środowisku lokalnym.

V. Przewidywane efekty:

Uczniowie:

- poznają własne predyspozycje zawodowe – zainteresowania, uzdolnienia,
- rozwijają swoje umiejętności i kompetencje,
- rozwijają umiejętności pracy zespołowej, przełamywania barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych,
- wiedzą jak się uczyć i rozwijać swoje zainteresowania, pasje i talenty,
- potrafią określić swoje mocne strony, są świadomi swoich ograniczeń,
- są zmotywowani do podjęcia wysiłku przy podejmowaniu decyzji w zaplanowaniu swojej przyszłości zawodowej,
- są zmotywowani do pracy na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego,
- posiadają informacje o zawodach,
- znają przeciwwskazania zdrowotne do wyboru zawodu i szkoły,
- znają źródła informacji edukacyjnej i zawodoznawczej,
- są otwarci i przygotowani na wyzwania współczesnego świata.

Nauczyciele:

- wykorzystują wiedzę o uczniu, pomagają mu w określaniu indywidualnych profili,
- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów,
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje,
- wspierają decyzję zawodowo – edukacyjną swoich uczniów,
- realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi,
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji, lub kierują do specjalistów,
- włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- znają problematykę rozwoju zawodowego dziecka,
- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”,
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu,
- wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych,
- angażują się w pracę doradczą szkoły (np. prezentują swoje zawody, zakłady pracy).

PROGRAM REALIZACJI DORADZTWA ZAWODOWEGO
NA ROK SZKOLNY 2019/2020
w LIX LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM MISTRZOSTWA SPORTOWEGO
im. JANUSZA KUSOCIŃSKIEGO
w WARSZAWIE

I. Działania i sposób realizacji:

Zadania Rady Pedagogicznej:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działań i realizacji planu doradztwa,
- współpraca przy realizacji działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi edukacyjnej,
- współpraca z Instytucjami rynku pracy.

Praca z uczniem:

- indywidualne porady i wsparcie w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- zajęcia dla uczniów związane z wyborem kierunku kształcenia, prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz na zajęciach z nauczycielem wychowawcą,
- spotkania z doradcą zawodowym,
- przeprowadzanie testów predyspozycji,
- dostarczanie informacji zawodowych (Internet, tablice, broszury, itp.),
- wyjścia i wycieczki zawodoznawcze,
- wyjścia na targi edukacyjne „Perspektywy”.

Praca z rodzicami:

- przedstawienie aktualnej oferty edukacyjnej,
- spotkanie z doradcą zawodowym,
- podnoszenie umiejętności komunikowania się ze swoimi dziećmi,
- wypracowywanie form wspierania uczniów w wyborze ich dalszej drogi życiowej,
- prezentacja założeń szkolnej pracy informacyjno-doradczej na rzecz uczniów.

Działania z podziałem na oddziały:

Poznanie siebie – realizowany w klasie I

- zajęcia integracyjne,
- komunikacja interpersonalna,
- moje mocne i słabe strony,
- pragnienia i cele życiowe,
- kwestionariusz – Moja kariera,
- kwestionariusz zainteresowań zawodowych,
- planowanie ścieżki kariery zawodowej.

Rynek pracy – realizowany w klasie II

- kwestionariusz inteligencji wielorakich,

- lista zawodów, stanowisk pracy – zawody przyszłości,
- charakterystyka poszczególnych zawodów,
- praca i kształcenie w UE. Redagowanie dokumentów aplikacyjnych – CV, list motywacyjny,
- zasady prowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej, autoprezentacja,
- przewodnik po świecie pracy.

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych – realizowany w klasie III/IV

- kwestionariusz – Moja kariera,
- kwestionariusz zainteresowań zawodowych,
- uczestnictwo w: Targach Pracy, Targach Edukacji, Salonie Maturzystów,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- prezentacje uczelni wyższych.

II. Metody i formy realizacji:

- poradnictwo,
- pogadanki, prelekcje,
- indywidualne rozmowy,
- prezentacje,
- metody aktywizujące – warsztaty, dramy - inscenizacje, odgrywanie ról, burza mózgów, dyskusja,
- gry i zabawy interakcyjne,
- testowe – kwestionariusze, ankiety,
- metody audiowizualne – filmy, prezentacje multimedialne,
- metody plastyczne – plakaty, plany, schematy,
- wycieczki i wyjścia.
- porady indywidualne,
- poradnictwo grupowe,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- wyjścia do placówek współpracujących ze szkołą,
- warsztaty grupowe,
- tablica informacyjna,
- informatory, broszury,
- informacje o zawodach,
- współpraca z instytucjami zewnętrznymi,
- konkursy,
- nowoczesne środki przekazu informacji - nowe technologie, Internet,
- wolontariat.

III. Treści programowe i przewidywane efekty nauczania:

Treści	Efekty
Poznanie własnych zasobów	
Odkrywanie zdolności i umiejętności ucznia. Pomoc w realnej ocenie zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych.	Uczeń: - sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);

<p>Kształtowanie umiejętności samopoznania i samooceny. Rozpoznawanie, kształtowanie i utrwalanie zainteresowań w tym zainteresowań zawodowych. Określenie zgodności posiadanych przez uczniów predyspozycji z realizowanym kierunkiem kształcenia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego; - określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych; - rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej; - analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej; - określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.
---	--

Świat zawodów i rynek pracy

<p>Dostarczanie informacji o zawodach i wymaganiach rynku pracy. Wskazywanie potrzeby porównania własnych wyborów z realiami ekonomicznymi. Zapewnienie uczniom poznania specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy w aspekcie realizowanego kierunku kształcenia i kierunków pokrewnych. Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Kształtowanie postawy przedsiębiorczości i kreatywności sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym. Przygotowanie ucznia do wejścia na rynek pracy.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych; - analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych; - porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika; - konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy; - określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej; - sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców; - przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej; - charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej; - charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.
---	--

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	
<p>Wskazanie różnorodnych dróg edukacyjnych prowadzących do zawodu.</p> <p>Przekazanie uczniom informacji o możliwościach kształcenia na różnych poziomach oraz etapach rozwoju zawodowego.</p> <p>Przedstawienie możliwości zmiany lub kontynuacji kierunku kształcenia – reorientacja.</p> <p>Przedstawienie możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole.</p> <p>Przedstawienie oferty edukacyjnej dla absolwentów szkoły.</p> <p>Kształtowanie mobilności edukacyjnej i zawodowej.</p> <p>Kształtowanie postawy doskonalenia się przez całe życie. Przygotowanie do planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego; - określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym; - analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji; - wskazuje możliwości kontynuowania nauki.
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	
<p>Kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wymiany i akceptacji poglądów innych osób.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej; - sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji; - dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

IV. Zadania, terminy i osoby odpowiedzialne za realizację Programu:

Lp.	Zadanie	Realizator	Termin	Uwagi
1.	Przygotowanie i zapoznanie rady pedagogicznej z Programem WSDZ na rok szkolny 2019/2020	zespół ds. WSDZ koordynator	wrzesień	
2.	Współpraca nauczycieli ze specjalistami	nauczyciele pedagog	cały rok szkolny	psycholog, pedagog, doradca zawodowy z PPP.
3.	Współpraca z instytucjami wspierającymi WSDZ	koordynator WSDZ	cały rok szkolny	PPP nr 10, Urząd Dzielnicy Warszawa Bielany, Biuro Edukacji, WCIES, itp.

4.	Realizacja tematyki z zakresu doradztwa zawodowego na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem	nauczyciele przedmiotowi nauczyciele wychowawcy nauczyciel przedmiotu	cały rok szkolny	realizacja zgodnie z przedstawionymi powyżej Treściami programowymi z zakresu doradztwa zawodowego dla danej klasy.
5.	Wizyty zawodoznawcze	wychowawcy klas zespół ds. WSDZ koordynator	cały rok szkolny	poznanie przez dzieci środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowane u pracodawców.
6.	Organizacja spotkań z przedstawicielami ciekawych zawodów	wychowawcy klas, zespół ds. WSDZ, koordynator	cały rok szkolny	poznanie przez dzieci środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowane w szkole.
7.	Organizacja spotkań z uczelniami	wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotowi, zespół ds. WSDZ, koordynator	cały rok szkolny	
8.	Diagnozowanie mocnych stron, uzdolnień, potrzeb i predyspozycji uczniów	nauczyciele, specjaliści, zespół ds. WSDZ, koordynator	cały rok szkolny	
9.	Udział w spotkaniach organizowanych przez koordynatora poradni psychologiczno-pedagogicznej	zespół ds. WSDZ, koordynator	co 2 miesiące wg potrzeb	dla nauczycieli, wychowawców.
11.	Poszerzenie wiedzy w zakresie doradztwa zawodowego	zespół ds. WSDZ, koordynator, zainteresowani nauczyciele	zgodnie z planem spotkań ustalonym przez Biuro Edukacji m.st. Warszawy, WCIES	udział w konferencjach, szkoleniach.

12.	Organizowanie porad, konsultacji dla uczniów, rodziców, nauczycieli	koordynator WSDZ	cały rok szkolny	zgodnie z potrzebami.
13.	Rozwijanie aktywności uczniów w ramach Samorządu Uczniowskiego	opiekun Samorządu Uczniowskiego	cały rok szkolny	wspomaganie przeprowadzania zajęć, zapraszania rodziców na spotkania, inne inicjatywy, (idea wolontariatu, drobnych prac, itp.).
14.	"Dzień z zawodem w mojej klasie"	wychowawcy	cały rok szkolny	np. sporządzenie katalogu zawodów, które chcieliby poznać uczniowie, przygotowanie wypracowania lub prezentacji o wybranym zawodzie, itp.
16.	Organizacja szkolnych konkursów	koordynator nauczyciele wychowawcy	wg potrzeb	
17.	Psychoedukacja rodziców w obszarze doradztwa zawodowego	doradca zawodowy z PPP nr 10, doradcy WCIES		zgodnie z potrzebami.
18.	Działania ewaluacyjne względem realizacji programu / umiejętności ucznia.	zespół ds. WSDZ koordynator	czerwiec	pozyskanie i opracowanie danych do ewaluacji programu: z ankiet, indywidualnych rozmów, wywiadów, sprawozdań wychowawczych, obserwacji, itp.